

20.4 Srovnávání a tvoření adjektiv a adverbii

Z jakéhokoli adjektiva můžete vytvořit odpovídající adverbium a z adjektiva nebo adverbia můžete vytvořit dvě varianty – komparativ a superlativ.

V řečtině existuje vzor, podle kterého se tyto varianty obvykle tvoří, ale některé z běžnějších adjektiv a adverbii mají nepravidelné tvary. Dále, pokud poslední samohláska kmene adjektiva nebo adverbia je krátká, používá se ω jako spojující samohláska v komparativu a superlativu, zatímco když je dlouhá nebo je to dvojhláska, používá se o .

Například: σοφος má krátkou samohlásku na konci kmene: σοφ-

δικαιος má dvojhlásku na konci kmene: δικαι-

		příklad	
		krátká samohláska	dlouhá samohláska, nebo dvojhláska
adjektivum	moudrý	σοφος	δικαιος
<i>komparativ</i> adjektiva	moudřejší	σοφ <u>ω</u> τερος	δικαι <u>ο</u> τερος
<i>superlativ</i> adjektiva	nejmoudřejší	σοφ <u>ω</u> τατος	δικαι <u>ο</u> τατος
adverbium	moudře	σοφως	δικαιως
<i>komparativ</i> adverbial	moudřeji	σοφ <u>ω</u> τερον	δικαι <u>ο</u> τερον
<i>superlativ</i> adverbia	nejmoudřeji	σοφ <u>ω</u> τατα	δικαι <u>ο</u> τατα

Běžné nepravidelné tvary

Adjektiva

ἀγαθος	dobrý	→	κρεισσων	lepší
κακος	zlý	→	χειρων	horší
μεγας	velký	→	μειζων	větší
πολυς	početný	→	πλειων	početnější
μικρος	malý	→	μικροτερος	menší → ελαχιστος nejmenší

adjektivum

adverbium

ἀγαθος	dobrý	→	εὖ	dobře		
nepoužívaný kmen		→	μαλλον	více	μαλιστα	nejvíce
πολυς	mnohý	→	πολλα	mnoho		

Poznámky

- V části 12.4 jsme se naučili, že srovnání se v řečtině vyjadřuje buď pomocí genitivu, nebo použitím slova ἢ s dalším podstatným jménem ve stejném pádě.
- μαλλον je *adverbium* „více“ (určující sloveso), zatímco πλειων je *adjektivum* „více“ (určující podstatné jméno).
- Superlativ postupně přestával být používán a často nahrazován komparativem.

Nápověda

Je užitečné zapamatovat si, že slova zakončená na -ως jsou adverbia. Měli byste nyní chápat, jak tvary καλως, ὁμοιως a οὕτως, které jste se naučili už dříve, byly vytvořeny ze slov καλος, ὁμοιος a οὗτος.

Příklady

- ἄξιως – důstojně, hodně¹
- παντως – každopádně
- ὄντως – vskutku
- πρωτως – poprvé, nejprve

Mk 1,32: ἐφερον προς αὐτον παντας τους κακως ἔχοντας.

– Přinášeli k němu všechny, kteří byli nemocní.

(dosl. ty, kteří „se měli zle“)

Mk 5,23: λεγων οτι Το θυγατριον μου ἐσχατως ἔχει.

– říká: „Moje dcera umírá.“

(dosl. „má se posledně/nakonec“)

1Kor 7,40: μακαριωτερα δε ἐστιν εαν οὕτως μεινη.

– Je (ona) blaženější, pokud zůstane, jak je. (dosl. „takto“)

¹ Způsobem hodným koho/čeho.

